

Reportage

Bildvärld på tvärs mot tiden

"The fool". Foto: Nygårds Karin Bengtsson

Stillhet och en sorts sagostämning präglar Nygårds Karin Bengtssons bilder. Hennes arbeten är iscensatt fotografi, noggrant uppbyggda världar där gestalterna ser förbi oss, men väcker vår nyfikenhet. Nu visas hennes största utställning hittills på Fotografiska.

Clemens Poellinger

Uppdaterad 2015-08-30

Publicerad 2015-08-30

Hur många melankoliska clownar finns det inte på bild – i måleri och foto, i konsthistorien eller populärkulturen? En enkel bildgoogling ger svaret multum, nya som gamla. Men Nygårds Karin Bengtssons "The fool" sticker ut ur mängden, blickar förbi betraktaren och bakåt i tiden.

Pojkfiguren i den vita teaterdräkten med stora röda knappar och krage med krås påminner oss om den klassiska Commedia dell'arte-figuren Pierrot, så som den på 1800-talet fotograferats av franske fotopionjären Nadar eller målats av Paul Cézanne – och än i dag uppträder på Tivolis Pantomimeteatret i Köpenhamn.

Så är det med den – namnet skvallrar om det – Dalabördiga fotografens verk, de är fulla av referenser till tidigare epokers bildvärldar, konsthistorisk efterklang. Bilden "Woman by white house" – hennes titlar är alltid rakt beskrivande – skulle kunna vara motiv för en 1940-tals målning av amerikanen Edward Hopper. Den ljusa höga väggen på ett ensligt beläget hus och förgrunden av grönska leder in blicken till kvinnogestalten i rött en bit in i bilden. Hon vänder ryggen mot oss, böjd över några diffusa blomar. Färgskalan är återhållen, bakgrunden tonar bort i ett dis. Bilderna är, likt Hoppers, laddade av en ensamhet, som inte alls behöver vara obehaglig eller oönskad.

Nygårds Karin Bengtsson framför sitt hem.

– Jag vill iscensätta tillstånd, skapa stämningar, mana fram känslor och minnen. Inte nödvändigtvis mina egna, utan betraktarens, säger Nygårds Karin Bengtsson, när jag når henne på telefon i hemmet utanför Höganäs, ”ett gammalt hus på landet”, som hon säger.

– Jag har studerat i städer, men här på landet kommer jag närmare kärnan.

Minsta dottern Agnes har just somnat, och Nygårds Karin Bengtsson tar en paus i arbetet med att bygga en ateljé i den före detta svinstian. Hon fotar hemma och fönstret i "The fool" är just ett sådant som kan finnas i gamla skånska uthus.

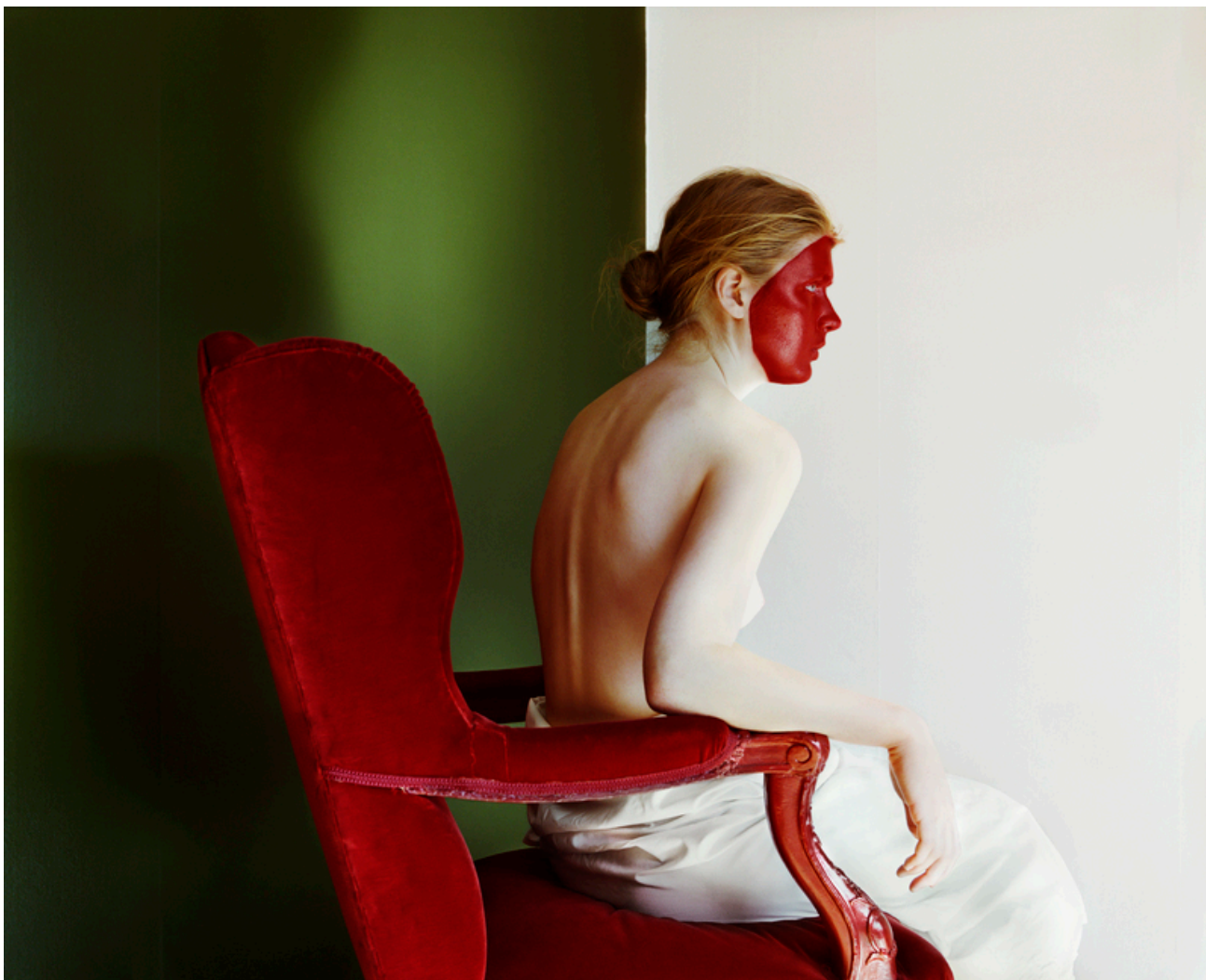
Nygårds Karin – ja, hon är syster till kända modeskaparen Nygårds Anna – är född i Mora 1972 och utbildad vid Nordens fotoskola på Biskops-Arnö och vid Konstindustriella högskolan, numera Aaltouniversitetet, i Helsingfors. Där gick hon samtidigt som många blivande avantgardefotografer som senare uppmärksammats internationellt i den så kallade "Helsinki school"-gruppen.

– Jag var inte en del av det. Jag är den eviga betraktaren och har inte tillhört någon gruppering. Helsingfors trivdes jag i, folk är lite som i Dalarna, det finns en integritet. Man behöver inte vara så positiv och på jämnt.

När "Helsinki school" stakade ut samtidskonstens frontlinjer intresserade sig hon för sekelskiftet mellan 1800- och 1900-tal. Minutiöst skapar hon sina tablåer utifrån en idé. Hon bygger scenografin, målar kanske en bakgrund, sätter ljus och letar kläder – gärna i kostymförrådet på olika teatrar. Scenen måste vara helt klar innan hennes modeller kommer.

– Då kan jag fokusera på stämningen. Jag är ganska klar över vad jag vill från början, men låter mig överraskas på vägen.

Möbler, fönster, ljus och de frånvända gestalterna i hennes interiörer kan påminna om danske målaren Wilhelm Hammershøis. Men där finns något utöver den Hammershøiska stillheten. Vem står i skamvrån i "Reading woman" och varför är kvinnan i "Woman with red face" rasande röd i ansiktet? Och varför ligger det en hjort nedbäddad bland vita lakan i sängen i "Deer room"?

– Hade jag inte blivit konstnär kanske jag valt psykologin, svarar hon.

Gemensamt för Nygårds Karin Bengtssons bilder, skapade i en kombination av analogt fotografi och försiktig digital efterbearbetning, är att de saknar ovidkommande detaljer. De är reducerade till väsentligheterna, vilket bidrar till den måleriska effekten. Men deras storlek skiljer ut dem från traditionen, "Deer room" är nära två meter hög och än bredare. Deras rumslighet tar över, det är lätt att sugas in i hennes bildvärld.

– En motrörelse kanske, föreslår hon.

– På tvärs mot vår tid med ständiga statusuppdateringar och konstant bildflöde.

Nygårds Karin Bengtssons utställning "Untold stories" visas på Fotografiska från och med den 4 september.

Bilderna ovan i kronologisk ordning:

"The fool", "Woman by white house", "The boat", "Reading woman", "Woman with red face" och "Deer room".

Clemens Poellinger
